

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET
Postboks 8010 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler: Sølvi Solvoll
Telefon direkte: +47 98490004
Vår dato: 15.05.2026
Vår referanse: 26/10214-1

Deres dato:

Deres referanse:

Luftfartstilsynet sitt innspill knyttet til deltakelse i Connecting Europe Facility (CEF) 2028-2034

Det vises til Samferdselsdepartementets ønske om innspill på EUs forslag til finansieringsprogram om infrastrukturprosjekter for transport, energi og militær mobilitet av 10.mars 2026. Nedenfor følger Luftfartstilsynet sitt innspill.

Bakgrunn og innledning:

Luftfartstilsynet har hovedansvaret for å føre tilsyn med norsk luftfart. Luftfartstilsynet er fra 2023 også romtilsyn og har fått ansvar for å føre tilsyn med norske romhavner og oppskyting av bæreraketter. Luftfartstilsynet skal i tillegg være en aktiv pådriver for sikker og samfunnsnyttig luftfart i tråd med de overordnede målene i samferdselspolitikken som regjeringen har bestemt.

Formålet med CEF er å utvikle grensekryssende infrastruktur på områdene energi og transport, legge til rette for militær mobilitet innenfor transeuropeiske nett for transport, legge til rette for grensekryssende samarbeid på området for fornybar energi, og for synergieffekter på områdene transport og energi. Dette skal igjen bidra til oppnåelse av klimamål og avkarbonisering, konkurransekraft og forsyningssikkerhet i Europa.

Det er spesielt tre områder innenfor Luftfartstilsynet sine oppgaver som vil bli påvirket av eventuell deltakelse i CEF; Finansiering av Common Projects; Samfunnsikkerhet og beredskap; Bærekraft og avkarbonisering innen luftfart.

Luftfartstilsynet
Sjøgata 45-47, 8006 Bodø
Postboks 243, N-8001 Bodø

+47 755 85 000
postmottak@caa.no
luftfartstilsynet.no

Finansiering av Common Projects

Norge er tilsluttet felleseuropeiske krav for luftfarten. For flysikring og flyplasser pålegges omfattende EU-krav bl.a. gjennom Single European Sky (SES)-regelverket, herunder krav til ytelse, sikkerhet, kostnadseffektivitet og teknologiutvikling, da spesielt gjennom de såkalte «Common Projects («CP1 og CP2») som er etablert for å sikre langsiktige, felleseuropeiske luftfartsbehov.

Som framkommet fra blant annet høringsinnspillet til Avinor, har EU har frem til nå innvilget og delt ut om lag 1,4 milliarder euro til utrulling av Common Projects og mer enn 400 millioner euro til andre infrastrukturtiltak knyttet til lufttransport; noe som norske tjenesteytere ikke har hatt mulighet til å dra nytte av i inneværende periode.

For Norge og norske tjenesteytere og lufthavnoperatører vil det være avgjørende at man har finansieringsløsninger som på sikt sikrer forutsigbarhet, kompenserer for manglende lokal lønnsomhet, hindrer prisøkning for luftromsbrukere og gir samme tilgang til finansiering som aktørene i et konkurrerende europeisk marked.

Investeringene som pålegges norske lufttrafikkjenesteytere, samt lufthavnoperatører å gjennomføre, vil bygge opp under CEFs målsetting om sammenkopling gjennom interoperabilitet og felles standarder for bl.a. digitale og tekniske løsninger og standarder innenfor transportsektorene, herunder luftfart.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Den geopolitiske situasjonen i Europa er krevende, særlig etter fullskalainvasjonen av Ukraina i 2022. CEF 2028-2034 har øremerket store deler av finansieringen tilknyttet økte og nye militære behov, i tråd med de nye pågående europeiske prosessene hvor militær mobilitet på tvers av landegrenser er et satsningsområde. Dette er prosesser som vil bli gjeldende for Norge og som norske tjenesteytere og lufthavnoperatører vil få krav om å ivareta.

Dersom Norge slutter seg til CEF, vil det dermed bli mulig å søke om finansiering av forhold ved lufthavner og infrastruktur innen flysikring, der såkalt “dual-use” vektlegges. Dette er positivt for norsk evne til såkalt vertslandsstøtte, hvor Norge i en krise/krig sannsynligvis må ta imot et stort antall allierte styrker, også i form av luftfartøy og tilhørende materiell/personell.

Bærekraft og avkarbonisering av luftfarten

Avkarboniseringen av luftfart er en prioritert oppgave i EU og Norge, tydeliggjort med avtaler som EU Norge Grønn Alliance hvor luftfart er en av de prioriterte områdene. Omstillingen som luftfarten står ovenfor og arbeidet med det ble styrket av satsninger gjennom Luftfartsstrategien fra 2023 og den gjeldende NTP.

Avinor og Luftfartstilsynet har etablert Norge som Internasjonal testarena for å forberede luftfartens økosystem for null- og lavutslippsluftfart og legge grunnlaget for skalering av nye teknologier. Formålet med Internasjonal testarena er å skape og dele kunnskap og læring, samt skaffe operativ erfaring ved å teste i reelle operasjonelle miljøer. Det første demonstrasjonsprogrammet som ble gjennomført fra august 2025 til januar 2026 med 126

flyvinger viste at elektrifisering av slike korte ruter er mulig, og synliggjorde operasjonelle forhold som må utbedres. Den viste også nye forretningsområder for norske bedrifter som omstillingen kan føre med seg.

Generelt vet vi at omleggingen mot null- og lavutslipps luftfart vil kreve nye energibærere. For stabil og sikker energitilgang vil det være en fordel at norske aktører har mulighet for å søke om finansiering av produksjon av nye energibærere med mindre karbonavtrykk på linje med øvrige europeiske aktører. Dette er områder hvor vi i Norge har naturlige fortrinn, og som tidligere har vist at norske aktører er konkurransedyktige på. For å kunne fortsette å være en aktiv pådriver med omstillingen mot lavere karbonavtrykk i næringen, vil det derfor være sentralt at norske aktører har tilgang til finansiering som skal fremme dette.

Oppsummering

Luftfarten er viktig for å opprettholde verdiskaping i hele landet. Samtidig er det en internasjonal bransje som er sterkt regulert og blir påvirket av internasjonale standarder. Vi vil med dette høringsinnspillet vektlegge betydningen av å ha lik tilgang på finansiering som et argument som bør hensyntas i vurderingen av deltakelse i et fremtidig Connecting Europe Facility. Dette har betydning både for prosjekter næringen er pålagt å gjennomføre som for eksempel gjennom Common Projects, for militær mobilitet og vertslandsstøtte, samt som grunnlag for ny verdiskaping og nye investeringer knyttet til omstillingen av luftfarten.

Med vennlig hilsen

Sølvi Solvoll
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever derfor ikke signatur.